

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเขียนเป็นศิลปะในการใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด ตลอดจนอารมณ์ของผู้เขียนไปสู่ผู้อ่าน งานเขียนที่มีประสิทธิภาพนอกจากจะต้องสามารถสื่อสารได้ทั้งความรู้ ความคิด และอารมณ์ของผู้เขียนแล้ว จะต้องมีความสร้างสรรค์ คือ มีความแปลกใหม่ น่าสนใจอีกด้วย

ปัจจุบันการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้เข้ามามีบทบาทต่อการศึกษามากยิ่งขึ้น เนื่องจาก การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นทักษะพื้นฐานที่ช่วยให้ครูรู้จักเด็ก และเป็นทักษะที่ช่วยให้เด็กมีโอกาส ที่จะแสดงออกทางความคิดได้อย่างอิสระ ทำให้เด็กเป็นคนกล้าแสดงออก ดังนั้นสิ่งที่เด็กเขียน ออกมาจึงอาจจะมีแง่มุมที่แปลกใหม่ น่าสนใจ และไม่ซ้ำแบบใคร ดังที่ นิธิ จันทรมล (2535, หน้า 1) และพิศมัย อำไพพันธุ์ (2537, หน้า 3-4) กล่าวไว้สอดคล้องกันว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์มี คุณค่าต่อครูและนักเรียนในแง่ที่เปิดโอกาสให้เด็ก ได้แสดงความคิด ความเข้าใจ และปฏิบัติต่อบาง สิ่งที่เราได้พบเห็นด้วยการเขียนอย่างอิสระ สามารถเชื่อมโยงเรียงลำดับความคิดให้เป็นถ้อยคำที่ สละสลวย เขียนได้หลายแง่มุม แปลก ไม่ซ้ำแบบใคร นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูเข้าใจประสบการณ์ และความแตกต่างของเด็กแต่ละคนอีกด้วย

งานเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นงานศิลปะจากความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ ซึ่ง ประชุมพร ธรูทอง (2527, หน้า 1) กล่าวว่า บุคคลใดมีความคิดสร้างสรรค์สูงก็สามารถเขียนสิ่งที่แปลกใหม่ได้ แสดงว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไม่ใช่งานที่ยากเกินความสามารถที่จะทำได้หากบุคคลนั้นมีความคิด สร้างสรรค์

Storm (1969, p.147) ได้กล่าวเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า ทุกคนต่างมีศักยภาพ ทางความคิดสร้างสรรค์ แต่อาจมีปริมาณต่างกัน ถ้าหากได้รับการส่งเสริมอย่างเต็มศักยภาพก็จะ ช่วยให้เกิดการพัฒนาขึ้นได้ ในทำนองเดียวกัน อารี รังสินันท์ (2532, หน้า 73) กล่าวว่า ความคิด สร้างสรรค์เป็นคุณสมบัติที่มีอยู่ในตัวเด็กทุกคน และสามารถส่งเสริมให้พัฒนาได้ทั้งทางตรงและ ทางอ้อม ในทางตรงคือการสอน ฝึกฝน อบรม และในทางอ้อมคือ การสร้างบรรยากาศและการจัด

สิ่งแวดล้อม ส่งเสริมความเป็นอิสระในการเรียนรู้ นอกจากนี้ Gale (1960, p.430) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาขึ้นได้ด้วยการสอน ฝึกฝน และการปฏิบัติที่ถูกต้อง ซึ่งถ้าหากเด็กได้รับการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ตั้งแต่เยาว์วัยทำใด ก็ยิ่งจะเป็นผลดีมากเท่านั้น

ดังนั้นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จึงเป็นงานที่ขึ้นอยู่กับพัฒนาศกยภาพที่มีอยู่ในคน อารี รังสินันท์ (2532, หน้า 166) อ้างถึงความเห็นของนักจิตวิทยาเกี่ยวกับการประเมินจากงานศิลปะของนักเรียนว่าเด็กในวัยประถมศึกษามีความสำคัญยิ่ง หรือจัดเป็นช่วงวิกฤติของการพัฒนาความคิดเชิงสร้างสรรค์ เด็กมีความสนใจในการเขียนสร้างสรรค์และแสดงออกเชิงสร้างสรรค์ในงานศิลปะ และ นิจ จันทรมล (2535, หน้า 22) ยังได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาทักษะด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ควรจะเน้นกันในระดับประถมศึกษา เพื่อเป็นการปูพื้นฐานที่ดีให้กับเด็ก ซึ่งจะส่งผลไปถึงการเรียนรู้ในระดับสูง และจะประสบผลสำเร็จในการเขียนต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในระดับประถมศึกษา ดังจะเห็นได้จากจุดประสงค์ทั่วไปของวิชาภาษาไทย ระดับประถมศึกษาในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า ต้องการให้นักเรียนระดับประถมศึกษาสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล ตลอดจนสามารถใช้ภาษาในเชิงสร้างสรรค์ได้ (กรมวิชาการ, 2535 ข, หน้า 7) และอธิบายเพิ่มเติมไว้ในคำอธิบายรายวิชา กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ (วิชาภาษาไทย) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ว่าให้มีการฝึกเขียนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้มีทักษะในการเขียน สามารถคิดลำดับเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เขียน เขียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี และเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ (กรมวิชาการ, 2538 ข, หน้า 17)

ถึงแม้ว่าจะมีหลักสูตรกำหนดให้สอนเขียนเชิงสร้างสรรค์กันตั้งแต่ระดับประถมศึกษา แต่จากสภาพการเรียนการสอนในปัจจุบันพบว่า ครูภาษาไทยส่วนมากจะเน้นการสอนเขียนที่มีการใช้ความจำ การเขียนตามแบบมีกฎเกณฑ์และยึดหลักภาษาเป็นส่วนใหญ่ สิ่งเหล่านี้ไม่ได้ส่งเสริมความคิดอิสระของนักเรียนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ขึ้นเลย ในทางตรงกันข้ามอาจจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าเป็นเรื่องยากที่จะเขียน ลำบากใจในการเขียน เกิดความเบื่อหน่าย หรือหมดกำลังใจที่จะเขียนต่อไป (กิ่งดาว พุทธพันธ์, 2534, หน้า 3)

บันลือ พฤษะวัน (2533, หน้า 3) กล่าวไว้ว่า ปัจจุบันการสอนเขียนนั้นมีปัญหาตรงที่ ขาดกิจกรรมลักษณะต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับวัย และระดับชั้นของเด็กผู้เรียนที่จะนำไปสู่การเขียนที่ เสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ครูจึงมีหน้าที่หา เทคนิควิธีการและสื่อที่แปลกใหม่มาใช้เพื่อกระตุ้นให้เด็กได้คิดและเขียนได้อย่างสร้างสรรค์ เหมาะสมกับวัย

หนังสือพิมพ์ จัดได้ว่าเป็นสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาของเยาวชนอย่างมาก เพราะช่วงชีวิตวัยศึกษาของเยาวชน จะเกี่ยวข้องกับกาอ่านและการเขียนอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น หนังสือพิมพ์จึงเหมาะที่จะนำมาเป็นสื่อการสอน เนื่องจากเป็นสื่อที่หาได้ง่าย มีความทันต่อ เหตุการณ์อยู่เสมอ มีความหลากหลายทั้งในด้านเนื้อหาและรูปแบบการเขียน ดังที่ Edwin Emery (1965, p.1174) กล่าวว่า ในบรรดาสื่อมวลชนทั้งหลายนั้น หนังสือพิมพ์มีบทบาทและอิทธิพลต่อ การศึกษามากที่สุด และคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2521, หน้า 114) กล่าวเสริม ไว้ว่า หนังสือพิมพ์ให้คุณค่าทางการศึกษาดังนี้ ช่วยให้ผู้อ่านมีความรู้กว้างขวางขึ้น มีนิสัยรัก การอ่าน มีความคิดวิจารณ์ เนื้อหาและเรื่องราวต่าง ๆ จากการอ่านและก่อให้เกิดความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ทราบข่าวความเคลื่อนไหว และความเป็นไปของโลก นำมาเป็นอุปกรณ์การเรียน การสอนในห้องเรียนได้โดยตรง

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยพบว่างานเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นงาน ศิลปะที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ที่มีอยู่ในตัวทุกคน และสามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝน แต่ การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ในปัจจุบันยังประสบปัญหา เนื่องจากครูส่วนมากสอนเขียนแบบมี กฎเกณฑ์ ยึดหลักภาษาเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งขาดกิจกรรมลักษณะต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับวัยและ ระดับชั้นของเด็ก นอกจากนี้ยังขาดสื่อการสอนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ที่มีความทันต่อ เหตุการณ์ ผู้วิจัยเห็นว่าหนังสือพิมพ์น่าจะใช้เป็นสื่อในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ เพราะเป็น สื่อมวลชนที่แพร่หลาย มีความทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ สามารถสื่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กับผู้อ่านได้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำหนังสือพิมพ์มาเป็นสื่อในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ระดับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อศึกษาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน และเพื่อจะ ได้นำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการเขียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้หนังสือพิมพ์เป็นสื่อการเรียนการสอน

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่เรียนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้หนังสือพิมพ์เป็นสื่อ มีคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนและหลังเรียนแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

เป็นแนวทางการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้หนังสือพิมพ์เป็นสื่อในการเรียนการสอน เพื่อนำไปใช้พัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้ดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 68 คน (2 ห้องเรียน) โรงเรียนบ้านเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1 การคิดคำ
 - 2.2 การเขียนประโยค
 - 2.3 การเขียนข้อความสั้น ๆ
 - 2.4 การเขียนข้อความโฆษณา
 - 2.5 การเขียนความเรียง
 - 2.6 การคิดคำคล้องจอง
 - 2.7 การเขียนคำขวัญที่มีเสียงสัมผัส
 - 2.8 การเขียนภาพย่น 11

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ความคิดสร้างสรรค์** หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคิดได้หลายทิศทาง หลายแง่มุม คิดกว้างไกล ประกอบด้วยลักษณะ 4 ประการ คือ ความคิดคล่อง (Fluency), ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility), ความคิดริเริ่ม (Originality), ความคิดละเอียดลออ (Elaboration)

2. **การเขียนเชิงสร้างสรรค์** หมายถึง การเขียนที่เกิดขึ้นจากความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการตนเอง ไม่ได้ลอกเลียนมาจากผู้อื่น

3. **ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์** หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังการเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

4. **แบบทดสอบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์** หมายถึง แบบทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้ทดสอบก่อนและหลังการเรียน